

Πρεσβεία της Ελλάδος στη Μαδρίτη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ

Η παρούσα κλαδική μελέτη αφορά τους ακόλουθους κωδικούς της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): HS 61, HS 62, HS 63, HS 64

Μαδρίτη, Ιανουάριος 2025

ISO 9001:2008 GEN 30 - 02

Avda Dr. Arce 24-28002, Μαδρίτη, Τηλ: +34915644592,
www.agora.mfa.gr/es73, ecocom-madrid@mfa.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
B. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ	7
B1. Εξαγωγές	7
B2. Εισαγωγές	9
Γ. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΙΣΠΑΝΙΑΣ	11
Γ1. Εισαγωγές Ελλάδας από Ισπανία	11
Γ2. Εξαγωγές Ελλάδας προς Ισπανία	12
Δ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2025	13
Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	15
ΣΤ. ΠΗΓΕΣ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	16

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τομέας του ενδύματος και των αξεσουάρ ένδυσης έχει βαρύνουσα σημασία για την ισπανική οικονομία, αλλά και τον κοινωνικό ιστό της χώρας, δεδομένου ότι οι Ισπανοί καταναλωτές αποδίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα στα είδη ένδυσης και υπόδησης και ντύνονται τόσο με εγχώριες, όσο και με εισαγόμενες επωνυμίες. Πρόκειται για έναν πολύ δυναμικό τομέα για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα στην Ισπανία, με 19.469 εταιρείες να δραστηριοποιούνται στους κλάδους παραγωγής υφασμάτων, ενδυμάτων και δερμάτινων ειδών (στοιχεία Eurostat, 2023). Η αγορά μόδας, η οποία ακολουθεί πορεία ανάκαμψης από την εποχή της πανδημίας, επανέρχεται για άλλη μια φορά ως ένας από τους κύριους μοχλούς ανάπτυξης της ισπανικής οικονομίας. Το 2023, η συνολική συμβολή των επιχειρήσεων του κλάδου μόδας στο ισπανικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι αυξήθηκε στο 2,9%, σε σύγκριση με 2,8% το 2022, 2,7% το 2021, 2,4% το 2020 και 2,8% το 2019. Οι αυξήσεις στη δραστηριότητα της βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργίας, ένδυσης και υπόδησης και στο εμπόριο μόδας αποτέλεσαν τους παράγοντες που συνετέλεσαν σε αυτή την άνοδο. Σύμφωνα με στοιχεία αναλυτών της αγοράς, οι επιχειρήσεις του κλάδου μόδας απασχολούν το 3,7% του συνόλου των εργαζομένων στην Ισπανία και συμβάλλουν κατά 8,2% στις ισπανικές εξαγωγές αγαθών. Ο συνολικός κύκλος εργασιών του κλάδου το 2022 ανήλθε σε 16,62 δισ. ευρώ, έναντι 14,9 δισ ευρώ το 2019 και 12,89 δισ. ευρώ το 2020.

Σύμφωνα εξάλλου με διαθέσιμα στοιχεία Eurostat, έτους 2022, σε πραγματικούς όρους, η συνολική παραγωγή του ισπανικού κλάδου κλωστοϋφαντουργίας – ενδύματος - υποδήματος αντιπροσώπευε το 0,75% της ακαθάριστης αξίας της συνολικής εγχώριας παραγωγής και το 6,1% της βιομηχανικής παραγωγής. Με βάση στοιχεία έτους 2023 του ισπανικού Παρατηρητηρίου Κλωστοϋφαντουργίας και Μόδας (Observatorio Textil y Moda), ο ισπανικός κλάδος μόδας απασχολούσε συνολικά 131,5 χιλ. εργαζομένους. Με βάση στοιχεία της Eurostat, έτους 2022, ο κλάδος παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών, ενδύματος και δερμάτινων ειδών απασχολεί το 0,6% του εργατικού δυναμικού της χώρας και το 5,9% του εργατικού δυναμικού της εγχώριας βιομηχανίας.

Οι Αυτόνομες Κοινότητες της Βαλένθια, της Καταλονίας, της Ανδαλουσίας, της Γαλικίας, της Castilla-La Mancha και της Μαδρίτης τοποθετούνται ως οι κύριοι κόμβοι της ισπανικής βιομηχανίας μόδας. Χωρίς να παραβλέπεται η σημασία της μόδας σε συγκεκριμένους τομείς σε άλλες περιοχές της χώρας, αυτές οι έξι κοινότητες καταλαμβάνουν τις κορυφαίες θέσεις στην κατάταξη με αριθμό εργαζομένων, εταιρειών και επιχειρήσεων που απασχολούνται σε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ένδυση, δέρμα και υπόδηση. Η Κοινότητα της Βαλένθια είναι πρώτη σε αριθμό εργαζομένων και εταιρειών, ενώ η περιοχή όπου ο κλάδος πραγματοποιεί τον υψηλότερο κύκλο εργασιών συνεχίζει να είναι η Καταλονία. Η τρίτη θέση εξακολουθεί να διεκδικείται από τη Γαλικία και την Ανδαλουσία, με την Γαλικία να κατατάσσεται στην τρίτη θέση όσον αφορά τον

κύκλο εργασιών και την Ανδαλουσία να διαθέτει περισσότερους εργαζόμενους και εταιρείες. Την πέμπτη θέση σε αριθμό εργαζομένων σε εταιρείες του κλάδου καταλαμβάνει η Castilla-La Mancha, αν και η Κοινότητα της Μαδρίτης ξεπερνά την εν λόγω περιοχή σε αριθμό εταιρειών και κύκλο εργασιών. Η Κοινότητα της Μούρθια κατατάσσεται έβδομη μεταξύ των αυτόνομων κοινοτήτων όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων και των επιχειρήσεων, ενώ η La Rioja είναι έβδομη ως προς τον κύκλο εργασιών που σχετίζεται με τον κλάδο. Είτε πρόκειται για εργάτες, είτε για εταιρείες ή για επιχειρήσεις που δημιουργούνται από αυτούς, άλλες Αυτόνομες Κοινότητες της Ισπανίας όπως η Αραγονία, η Χώρα των Βάσκων, οι Βαlearίδες Νήσοι και η Castilla y León έχουν επίσης σημαντική βαρύτητα στην ισπανική βιομηχανία της μόδας.

Ορισμένες από τις σημαντικότερες σε διεθνές επίπεδο πολυεθνικές του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας είναι ισπανικές, με κυριότερη την μεγαλύτερη εταιρεία του κλάδου παγκοσμίως, την Inditex, στην οποία ανήκει ένα σύνολο επιχειρήσεων/επωνυμιών, όπως η παγκοσμίως γνωστή αλυσίδα Zara. Την τριάδα των σημαντικών εταιρειών συμπληρώνουν οι Mango και Tendam, ενώ ακολουθούν και άλλοι σημαντικοί σε παγκόσμιο επίπεδο ισπανικοί Όμιλοι, όπως η Desigual. Πέραν των πολυεθνικών, στη χώρα δραστηριοποιείται ένα σύνολο μικρότερου μεγέθους επιχειρήσεων, υψηλής ωστόσο σημασίας για την εγχώρια οικονομία και απασχόληση.

Οι μεγάλες ισπανικές εταιρείες έχουν ήδη προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα παραγωγής, μάρκετινγκ και πώλησης προϊόντων και κάνουν χρήση τεχνολογικών μέσων προκειμένου να αυξάνουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητά τους, ενώ προσπαθούν συνεχώς να ενισχύσουν το επίπεδο βιωσιμότητας δικής τους και των προϊόντων τους. Αυτό συμβαίνει δεδομένου ότι τόσο στην Ισπανία όσο και παγκοσμίως κυριαρχεί η τάση των λεγομένων «ηθικών» αγορών με περιβαλλοντικά φιλικά αγαθά, τα οποία έχουν παραχθεί με φιλικές επίσης προς το εργατικό δυναμικό μεθόδους. Η εν λόγω τάση είναι ιδιαίτερα έντονη και μάλιστα κυριαρχεί στους νεότερους, οι οποίοι αποδίδουν μεγάλη σημασία σε χαρακτηριστικά τα οποία παλαιότερα είχαν δευτερεύουσα σημασία, ένα εκ των οποίων είναι η οικολογική ταυτότητα της εταιρείας σε όλο το φάσμα παραγωγής και πώλησης.

Η πανδημία, όπως και σε άλλους κλάδους, υπήρξε υπεύθυνη για σημαντικές αλλαγές, τόσο σε ό,τι αφορά τα καταναλωτικά πρότυπα και το εισόδημα, όσο και τις προτεραιότητες των καταναλωτών, αλλά και τους τρόπους πραγματοποίησης αγορών, συμβάλλοντας στην ταχεία και μαζική αλλαγή των δεδομένων της αγοράς. Εξαιτίας της ύφεσης της οποίας διήλθε ο κλάδος παγκοσμίως, των οικονομικών και των αγορών των τελευταίων ετών, καθώς και άλλων αιτιών, οι επιχειρήσεις του κλάδου μόδας αναγκάστηκαν να εξελιχθούν, προκειμένου να τύχουν των προτιμήσεων των καταναλωτών. Στις εν λόγω ανταγωνιστικές συνθήκες φαίνεται να κερδίζουν έδαφος οι καλύτερα οργανωμένες επιχειρήσεις, που κάνουν χρήση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών στην παραγωγή και διανομή των προϊόντων τους, προκειμένου να

φθάσουν ταχύτερα και φθηνότερα στον τελικό αγοραστή, αυξάνοντας την πίεση σε μικρότερες επιχειρήσεις οι οποίες δεν μπορούν να ακολουθήσουν στους ίδιους ρυθμούς.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ισπανικής Ένωσης Εμπορικών Κέντρων και Πάρκων (AEECC) Σεπτεμβρίου 2023, στο τέλος του 2022 στην ισπανική επικράτεια λειτουργούσαν 577 εμπορικά κέντρα συνολικής εμπορικής επιφάνειας 16,6 εκατ. τετρ. μέτρων, στα οποία στεγάζονταν λίγο πάνω από 33.500 καταστήματα το 85% των οποίων είναι μικρά καταστήματα επιφάνειας κάτω των 300 τετρ. μέτρων, Το σύνολο των θέσεων εργασίας στα εν λόγω εμπορικά κέντρα ανέρχεται σε 860.000 απασχολούμενους, το επίπεδο πωλήσεων το 2022 ανήλθε σε 47,76 δισ. ευρώ και η συνεισφορά του εν λόγω κλάδου στο ισπανικό ΑΕΠ το 2022 ήταν της τάξεως των 12,36 δισ. ευρώ. Επιπλέον, το συνολικό ύψος των επενδύσεων σε νέες κατασκευές και αγοραπωλησίες εμπορικών αλυσίδων και καταστημάτων που πραγματοποιήθηκαν σε εμπορικά κέντρα της Ισπανίας κατά το 2022 ανήλθε σε 1,81 δισ. ευρώ, ενώ οι επενδύσεις σε ανακατασκευές και ανακαινίσεις εμπορικών κέντρων υπερέβησαν τα 70 εκατ. ευρώ, καθώς διαρκώς πραγματοποιούνται νέες επενδύσεις στον εν λόγω τομέα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της AEECC προβλέπεται το άνοιγμα έως 30 νέων projects εμπορικών κέντρων και πάρκων έως το τέλος του 2025.

Ιστορικά, ο ισπανικός κλάδος ένδυσης και αξεσουάρ δεν αντιπροσωπεύεται από μία ενιαία συνομοσπονδία επιχειρηματικών ενώσεων, αλλά ο κάθε υποκλάδος έχει τη δική του ισχυρή ένωση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, ο τομέας της μόδας να μην διαθέτει ιδιαίτερα ισχυρό ενιαίο "lobby", με αποτέλεσμα να χάνει σημαντικό έδαφος σε ό,τι αφορά ζητήματα διεκδίκησης και απορρόφησης δημόσιων οικονομικών ενισχύσεων και κρατικής υποστήριξης.

Δεδομένης της πρωτοφανούς κρίσης του κλάδου κατά το 2020, όταν η έναρξη της πανδημίας πάγωσε την οικονομική δραστηριότητα και διατήρησε τα καταστήματα λιανικής κλειστά για ένα αξιόλογο διάστημα, σε συνδυασμό με την οικονομική αβεβαιότητα των νοικοκυριών παγκοσμίως, ο ισπανικός κλάδος μόδας κατέβαλε προσπάθειες συνεργασίας με το κράτος προκειμένου να βοηθηθεί να ανακάμψει το γρηγορότερο δυνατόν. Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η κινητοποίηση των κλαδικών ενώσεων στην απορρόφηση μέρους των ευρωπαϊκών κονδυλίων ανάκαμψης μέσω του ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάκαμψης (Next Generation EU) από το οποίο, η Ισπανία θα λάβει συνολικά κονδύλια της τάξεως άνω των 160 δισ. ευρώ, εκ των οποίων η ισπανική βιομηχανία μόδας διεκδικούσε περί τα 11 δισ. ευρώ, χωρίς ωστόσο η ισπανική Κυβέρνηση να προκρίνει τελικά την υλοποίηση ειδικού τομεακού προγράμματος για τον κλάδο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Ωστόσο, ο κλάδος επωφελείται, από το έτος 2024, από επιχορηγήσεις για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας στους κλάδους κλωστοϋφαντουργίας, μόδας και ένδυσης και υπόδησης, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, συνολικού ύψους 97,5 εκατ. ευρώ. Οι εν λόγω επιχορηγήσεις κατευθύνονται στη

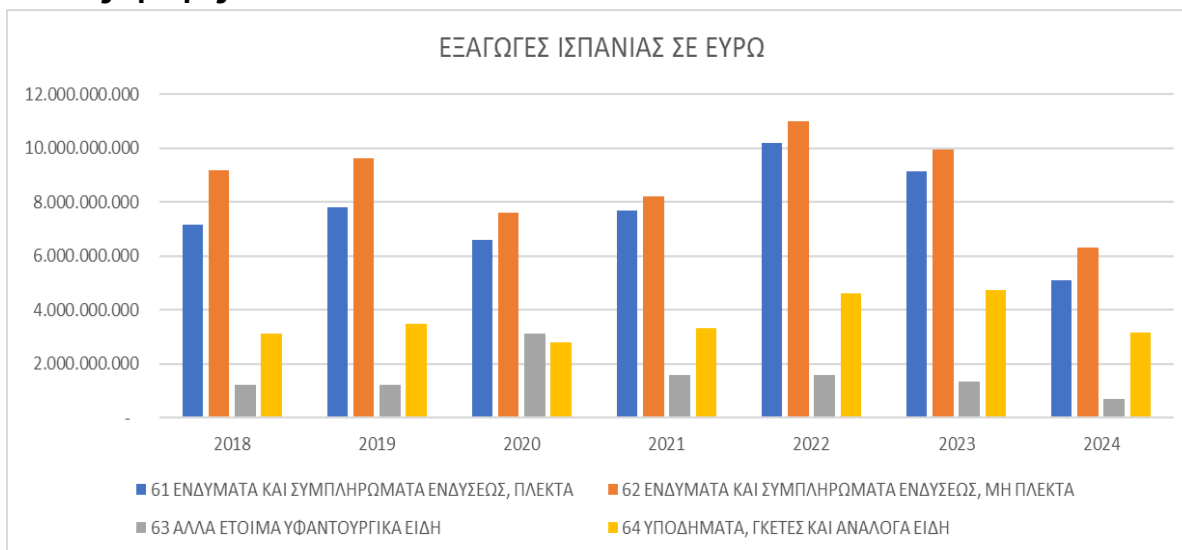
χρηματοδότηση projects σε επιλεγμένες πρωτοβουλίες, με ποσά από 100.000 ευρώ έως 10 εκατ. ευρώ ανά έργο και δικαιούχο φορέα (με όριο μέγιστης ενίσχυσης ανά έργο στα 5 εκατ. ευρώ στην περίπτωση μελετών σκοπιμότητας). Επισημαίνεται ότι τα επιλεγμένα projects θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως τις 30 Ιουνίου 2027. Η διαχείριση των εν λόγω επιχορηγήσεων εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικολογικής Μετάβασης και Δημογραφικής Πρόκλησης, μέσω του Ιδρύματος Βιοποικιλότητας (Fundación Biodiversidad). Στόχος των επιχορηγήσεων είναι η προώθηση της βιωσιμότητας και της «κυκλικότητας» των βιομηχανικών και επιχειρηματικών διαδικασιών με σκοπό την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και της μόδας, στο πλαίσιο μιας κυκλικής οικονομίας, υπερβαίνοντας το προηγούμενο γραμμικό μοντέλο παραγωγής.

Οι επιχορηγήσεις, οι οποίες αφορούν όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την «κυκλικότητα» και την βιωσιμότητα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, καθώς και της ισπανικής Στρατηγικής για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας, με στόχους όπως η μείωση της παρουσίας επικίνδυνων ουσιών στα υφάσματα, η αποφυγή της απελευθέρωσης μικροπλαστικών υλικών, η προώθηση της ανθεκτικότητας των υφασμάτων και η ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης σε κλειστούς κύκλους, προωθώντας κυκλικά μοντέλα παραγωγής. Κατηγορίες έργων που χρηματοδοτούνται αφορούν τους τομείς έρευνας και ανάπτυξης για οικολογικό σχεδιασμό, ψηφιοποίησης για καινοτομία όσον αφορά τις διαδικασίες και την οργάνωση, αύξησης του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος, ή και βελτίωση της διαχείρισης απορριμμάτων. Ειδικότερα, οι χρηματοδοτήσεις μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης καλύπτουν την απόκτηση ψηφιακών εργαλείων με στόχο την μείωση των απορριμμάτων κατά την φάση της παραγωγικής διαδικασίας, της συσκευασίας και της μεταφοράς, πριν από την κατανάλωση, καθώς και των απορριμμάτων που παράγονται μετά την κατανάλωση, όπως λ.χ. από επιστροφές ρούχων. Επίσης, επιδιώκεται η προώθηση της εξατομικευμένης κατά παραγγελία παραγωγής, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των βιομηχανικών διεργασιών και η μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, νερού και υλικών.

Β. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

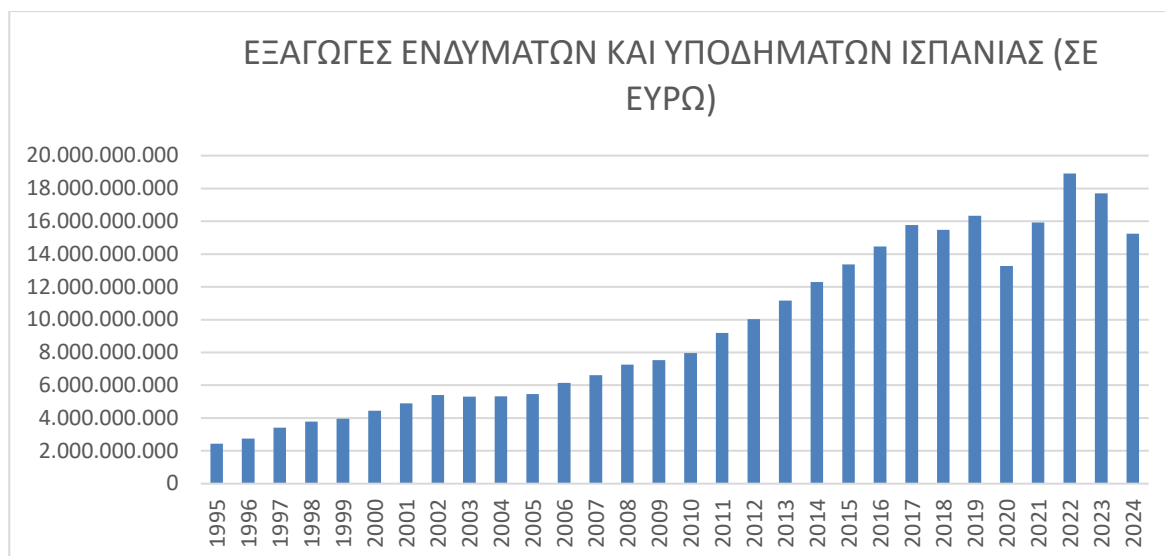
Β1. Εξαγωγές

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης.
* 2024: Ιανουάριος - Οκτώβριος

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία εμπορίου, οι εξαγωγές της ισπανικής βιομηχανίας μόδας κατά τα έτη 2021 και 2022 παρουσίασαν αυξητική τάση, ξεπερνώντας ακόμη και τα προ-πανδημίας επίπεδα. Το 2021 οι ισπανικές εξαγωγές πλησίασαν τα επίπεδα του 2018 και του 2019, ανερχόμενες σε 15,92 δισ. ευρώ, σημειώνοντας σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τα 13,27 δισ. ευρώ που κατέγραψε η χώρα το 2020 στον τομέα των εξαγωγών. Κατά το 2022, τα έσοδα από τις εξαγωγές του ισπανικού κλάδου κατέγραψαν αύξηση κατά 18,8% σε σύγκριση με τα ήδη ευνοϊκά μεγέθη του 2021 και ανήλθαν σε 18,91 δισ. ευρώ. Οι ισπανικές εξαγωγές ενδυμάτων και υποδημάτων το 2023 ανήλθαν στο συνολικό ποσό των 17,69 δισ. ευρώ (μείωση 6,4% έναντι του 2022). Αντίστοιχα, για το έτος 2024 (στοιχεία δεκαμήνου 2024), σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί, οι ισπανικές εισαγωγές ανήλθαν στο συνολικό ποσό των 21,73 δισ. ευρώ και οι ισπανικές εξαγωγές στο συνολικό ποσό των 15,24 δισ. ευρώ αντίστοιχα.

Οι σημαντικότερες κατηγορίες εξαγόμενων ισπανικών προϊόντων μόδας για το δεκάμηνο του 2024 ήταν τα ενδύματα, τόσο πλεκτά όσο και μη πλεκτά (με συνολικό μερίδιο 74,8%), αποτελώντας το 33,33 % και το 41,5% αντίστοιχα του συνόλου των εξαγωγών για τον υπό εξέταση κλάδο.

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης,
* 2024: Ιανουάριος - Οκτώβριος

Αναφορικά με το εμπόριο ανά γεωγραφική περιοχή, η Ισπανία το δεκάμηνο 2024 εξήγγε 2,51 δισ. ευρώ στη γείτονα Γαλλία, ενώ ως δεύτερη σημαντικότερη αγορά ακολούθησε η Ιταλία, όπου εξήχθησαν ισπανικά ενδύματα και υποδήματα συνολικής αξίας 2,4 δισ. ευρώ. Αξιόλογη συμβολή στην απορρόφηση των ισπανικών εξαγωγών έχει και η Πολωνία που απορρόφησε το δεκάμηνο 2024 ισπανικά προϊόντα μόδας συνολικής αξίας 1,6 δισ. ευρώ, ενώ την κατάταξη των βασικών χωρών – αποδεκτών συμπληρώνουν η Πορτογαλία και η Γερμανία, απορροφώντας ισπανικές εξαγωγές 1,55 και 1,38 δισ. ευρώ εκάστη. Ακολουθούν η Τουρκία (671,11 εκατ. ευρώ το δεκάμηνο 2024), η Ολλανδία (536,5 εκατ. ευρώ), η Ελλάδα (419,6 εκατ. ευρώ), οι Η.Π.Α. (341,8 εκατ. ευρώ), το Βέλγιο (330,81 εκατ. ευρώ) και το Ην. Βασίλειο (286,96 εκατ. ευρώ).

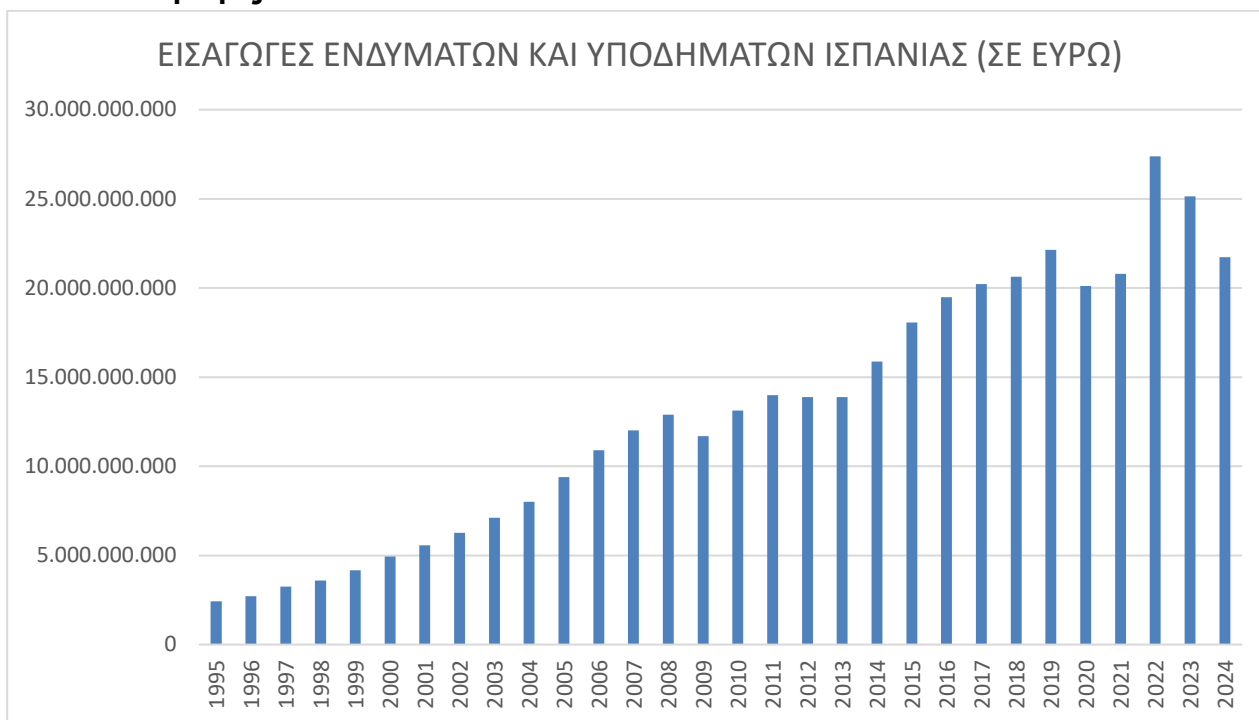
Ισπανικές εξαγωγές Ενδυμάτων και Υποδημάτων, 2023-2024

Χώρα	Αξία Εξαγωγών σε € 2023	Αξία Εξαγωγών σε € 2024 (10μηνο)
1. Γαλλία	3.134.796.013	2.509.889.386
2. Ιταλία	2.532.837.029	2.405.556.603
3. Πολωνία	1.724.692.263	1.597.195.472
4. Πορτογαλία	1.811.621.190	1.547.831.819
5. Γερμανία	1.552.552.848	1.376.339.169
6. Τουρκία	783.293.373	671.114.787
7. Ολλανδία	622.459.130	536.491.028
8. Ελλάδα	476.172.022	419.613.473
9. Η.Π.Α	386.801.980	341.812.518
10. Βέλγιο	380.764.184	330.809.001
11. Ηνωμένο Βασίλειο	361.547.290	286.958.234

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

B2. Εισαγωγές

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

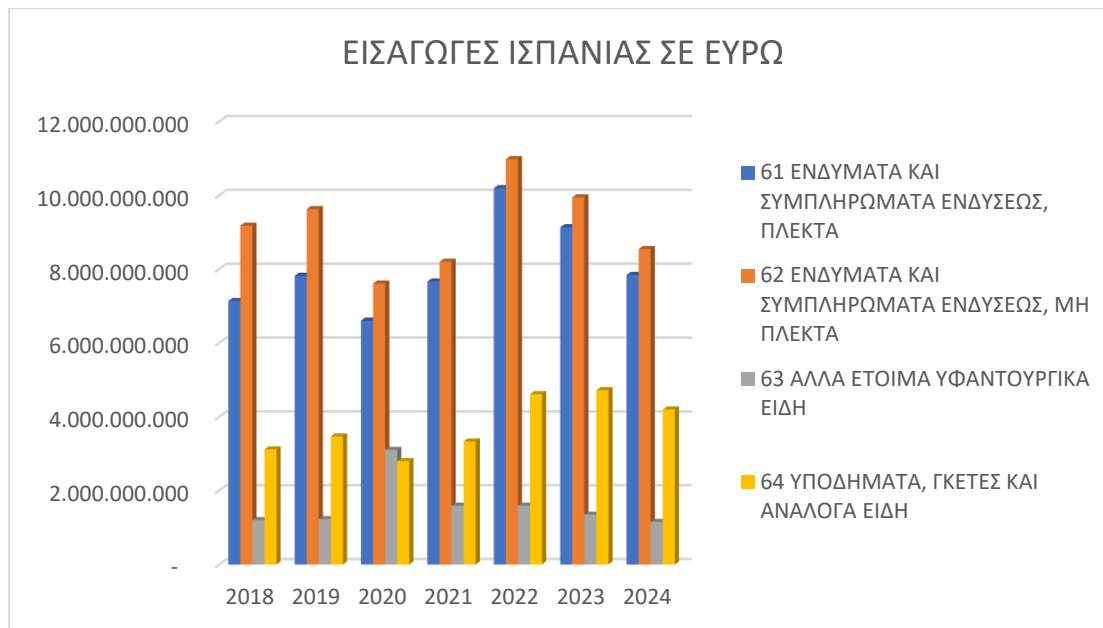
* 2024: Ιανουάριος - Οκτώβριος

Οι εισαγωγές ενδυμάτων και υποδημάτων στην Ισπανία είχαν καταγράψει μείωση από την έναρξη της πανδημίας, περνώντας από το επίπεδο των 20,63 δισ. ευρώ το 2018 και των 22,14 δισ. ευρώ το 2019, στα 20,12 δισ. ευρώ το 2020 και στα 20,79 δισ. ευρώ το 2021. Το 2022 επέστρεψαν στην προ πανδημίας ανοδική τάση, αγγίζοντας την ιστορικά υψηλή τιμή των 27,37 δισ. ευρώ (αύξηση 31,7% σε ετήσια βάση). Η εκτίναξη των εισαγωγών του 2022 μετρημένων σε ευρώ, φαίνεται ασφαλώς να συνδέεται στενά, μεταξύ άλλων, με τις πληθωριστικές τάσεις της ισπανικής και της ευρύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας, καθώς τα εισαγόμενα ενδύματα και υποδήματα, μετρημένα σε μονάδες βάρους, παρουσίασαν χαμηλότερο ρυθμό αύξησης, της τάξεως του 15,5% μεταξύ του 2021 και του 2022. Αναμφίβολα πάντως, η σημαντική αύξηση των εισαγωγών ενδυμάτων και υποδημάτων το 2022 συνιστά απόρροια του αυξημένου επιπέδου κατανάλωσης κατά το εν λόγω έτος, μετά το τέλος της πανδημίας, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την ταυτόχρονη εκτίναξη των ισπανικών εξαγωγών των εν λόγω προϊόντων. Το 2023 οι ισπανικές εισαγωγές ενδυμάτων και υποδημάτων παρουσίασαν πτώση έναντι του 2022, ανερχόμενες στο συνολικό ποσό των 25,14 δισ. ευρώ (μείωση 8,1%), ενώ για το δεκάμηνο του 2024, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί, ανήλθαν στο συνολικό ποσό των 21,73 δισ. ευρώ.

Όπως και στις εξαγωγές, έτσι και στις εισαγωγές παρατηρείται ότι τα ενδύματα, πλεκτά και μη, αφορούν το 75,4% του συνόλου (δεκαμήνου 2024), με την κατηγορία των πλεκτών ενδυμάτων να συνιστά το 36,08%, των ενδυμάτων εκτός

πλεκτών να συνιστά το 39,3% και των άλλων έτοιμων υφαντουργικών ειδών να συνιστά το 5,29 % των συνολικών εισαγωγών.

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης
* 2024: Ιανουάριος – Οκτώβριος

Ισπανικές εισαγωγές Ενδυμάτων και Υποδημάτων, 2023-2024

Χώρα	Αξία Εισαγωγών σε € 2023	Αξία Εισαγωγών σε € 2024 (δεκάμηνο)
1. Κίνα	5.489.822.559	4.469.023.152
2. Μπαγκλαντές	3.604.874.907	3.137.233.742
3. Μαρόκο	1.742.789.279	1.708.520.098
4. Τουρκία	2.217.309.602	1.700.893.548
5. Βιετνάμ	1.690.964.432	1.634.077.553
6. Καμπότζη	1.196.186.538	1.319.188.793
7. Ιταλία	1.576.591.276	1.302.313.358
8. Πακιστάν	1.087.717.003	972.643.110
9. Ινδία	921.855.212	877.697.999
10. Πορτογαλία	816.612.627	702.887.881
11. Γαλλία	902.677.749	679.106.861

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης

Οι προελεύσεις των εισαγωγών ενδυμάτων και υποδημάτων της Ισπανίας αφορούν κυρίως χώρες παραγωγούς χαμηλού κόστους, σε πολλές εκ των οποίων μεγάλες ισπανικές πολυεθνικές διαθέτουν εργοστάσια παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, οι εισαγωγές από την Κίνα ξεπερνούν κάθε άλλη χώρα, με τη συνολική αξία να ανέρχεται σε 4,47 δισ. ευρώ το δεκάμηνο 2024. Ακολουθούν οι εισαγωγές από Μπαγκλαντές (3,14 δισ. ευρώ το δεκάμηνο 2024), Μαρόκο (1,71 δισ. ευρώ), Τουρκία (1,7 δισ. ευρώ), Βιετνάμ (1,63 δισ. ευρώ), Καμπότζη (1,32 δισ.

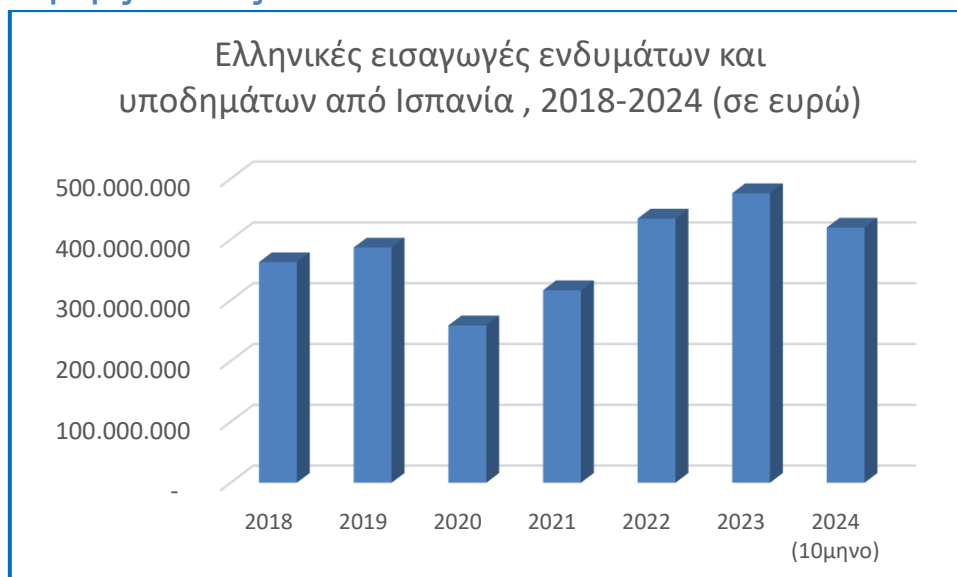

ευρώ), Ιταλία (1,3 δισ. ευρώ), Πακιστάν (972,64 εκατ. ευρώ), Ινδία (877,7 εκατ. ευρώ), Πορτογαλία (702,89 εκατ. ευρώ) και Γαλλία (679,1 εκατ. ευρώ).

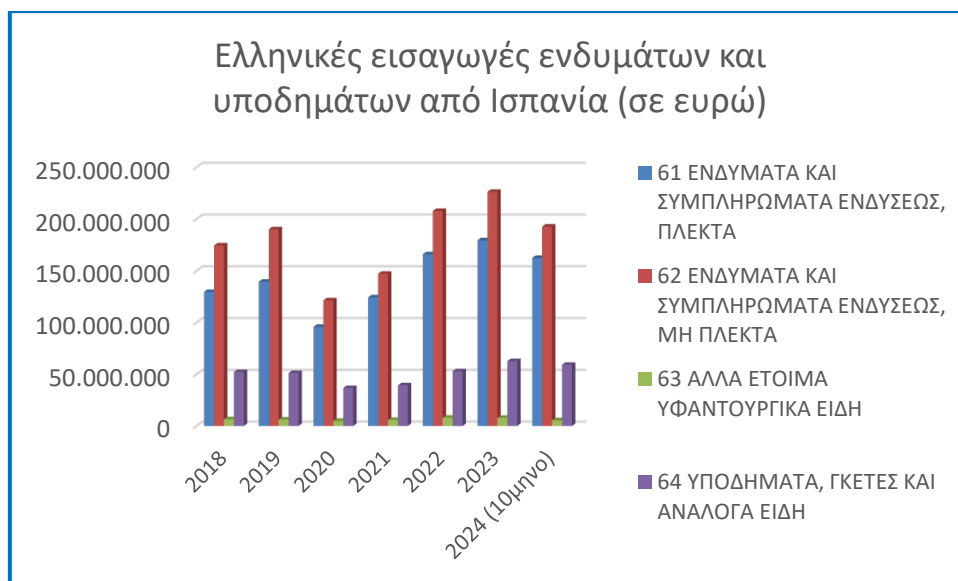
Γ. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Το ισοζύγιο της Ισπανίας με τη χώρα μας όσον αφορά τα προϊόντα ένδυσης, συμπληρωμάτων ένδυσης και υποδημάτων είναι ιδιαίτερα αρνητικό, αφού η χώρα μας αποτελεί σημαντικότατο αποδέκτη προϊόντων της ισπανικής βιομηχανίας μόδας, με αποτέλεσμα οι ελληνικές εισαγωγές ενδυμάτων και υποδημάτων από την Ισπανία να είναι πολλαπλάσιες των εξαγωγών. Τούτο δεν σημαίνει βεβαίως ότι η αξία των ελληνικών εξαγωγών των εν λόγω ειδών προς Ισπανία είναι αμελητέα. Σημαντική ασφαλώς συμβολή στο μέγεθος των ισπανικών εξαγωγών προς Ελλάδα έχουν τα προϊόντα μόδας των μεγάλων πολυεθνικών λιανεμπορικών Ομίλων της Ισπανίας στη χώρα μας. Στο κατωτέρω διάγραμμα βλέπουμε τις ελληνικές εισαγωγές από Ισπανία, με βάση τα ισπανικά στατιστικά στοιχεία (DataComex).

Γ1. Εισαγωγές Ελλάδας από Ισπανία

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης
* 2024: Ιανουάριος – Οκτώβριος

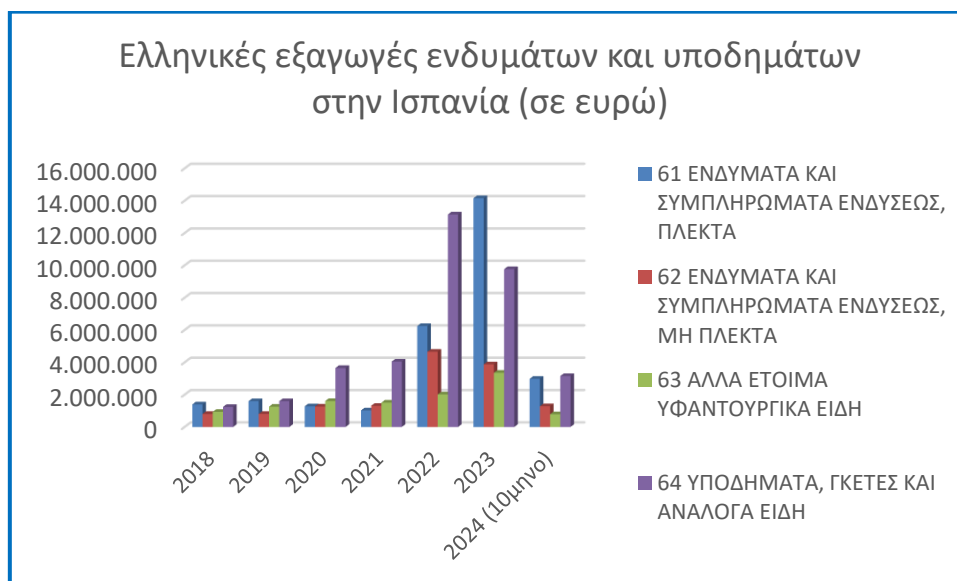
Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης
* 2024: Ιανουάριος – Οκτώβριος

Αναλύοντας τα είδη μόδας που εισάγονται στην Ελλάδα από την Ισπανία, παρατηρούμε ότι για το δεκάμηνο του 2024 η μεγάλη πλειονότητα αυτών αφορά τις κατηγορίες 61 και 62, ενδύματα πλεκτά και μη, 84,6% του συνόλου των εισαγωγών (38,7% και 45,9 % αντίστοιχα). Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι ελληνικές εισαγωγές προϊόντων μόδας από Ισπανία μειώθηκαν αισθητά κατά 33,1% το 2020 και κατά 18,2% το 2021 έναντι των επιπέδων του 2019, ενώ το 2022 σημειώθηκε εκτίναξη των ισπανικών εξαγωγών προς Ελλάδα, οι οποίες ανήλθαν στο συνολικό ποσό των 434,48 εκατ. ευρώ, με αύξηση της τάξεως του 37,2% σε σύγκριση με το 2021. Το 2023 οι ελληνικές εισαγωγές προϊόντων μόδας από Ισπανία ανήλθαν στο επίπεδο των 476,17 εκατ. ευρώ (αύξηση 9,6 % έναντι του 2022). Το δεκάμηνο 2024 οι ελληνικές εισαγωγές προϊόντων μόδας από Ισπανία ανήλθαν συνολικά στο επίπεδο των 419,61 εκατ. ευρώ.

Γ2. Εξαγωγές Ελλάδας προς Ισπανία

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης
* 2024: Ιανουάριος - Οκτώβριος

Πηγή: DataComex, Γενική Γραμματεία Εμπορίου, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης
* 2024: Ιανουάριος – Οκτώβριος

Με βάση τα ισπανικά στατιστικά στοιχεία (DataComex), οι ελληνικές εξαγωγές ειδών μόδας στη χώρα της Ιβηρικής παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού τα ποσά που εξάγονται είναι αξιολογώσιμα και κατά τα τελευταία έτη, παρά την κρίση της πανδημίας. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του 2020, όταν οι ελληνικές εξαγωγές όχι μόνον δεν μειώθηκαν αλλά αντίθετα αυξήθηκαν κατά 48,2% έναντι του 2019 σύμφωνα με τα επίσημα ισπανικά στοιχεία, ανερχόμενες σε 7,79 εκατ. ευρώ έναντι 5,26 εκατ. ευρώ το 2019. Παρά την κρίση που φάνηκε να συνεχίζει να διανύει ο τομέας στην Ισπανία, το 2021 οι ελληνικές εξαγωγές κατέγραψαν νέο μικρό άλμα στα 7,88 εκατ. ευρώ (+1,1% σε ετήσια βάση), ενώ το 2022 κυριολεκτικά εκτινάχθηκαν στα 26,06 εκατ. ευρώ (+230,6% έναντι του 2021) και το 2023 ανήλθαν στο πρωτόγνωρο επίπεδο των 31,15 εκατ. ευρώ (αύξηση 19,5 % έναντι του 2022). Το δεκάμηνο 2024, οι ελληνικές εξαγωγές προϊόντων μόδας προς Ισπανία ανήλθαν στο επίπεδο των 8,2 εκατ. ευρώ.

Οι βασικές κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών προς Ισπανία είναι τα πλεκτά ενδύματα (2,98 εκατ. ευρώ και 36,3% του συνόλου του δεκαμήνου 2024) και τα υποδήματα (3,1 εκατ. ευρώ και 38,4% του συνόλου). Εκτιμάται ότι η ελληνική βιομηχανία μόδας έχει ξεκινήσει να καθιερώνεται στην ισπανική αγορά, αυξάνοντας το -μικρό- μερίδιό της παρά τη γενικότερη αρνητική τάση της εδώ αγοράς.

Δ. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ 2025

Η μεταβολή των καταναλωτικών συνηθειών και των προτεραιοτήτων στις επιλογές αγορών ως αποτέλεσμα της πανδημίας κατά τη διετία 2020-2021 έχει φέρει επανάσταση σε όλους τους τομείς του εμπορίου, ιδίως δε έχει οδηγήσει στην ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων και τις διαδικτυακές αγορές, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον κλάδο ένδυσης - υποδήσης. Τα μετά την πανδημία δεδομένα καθιστούν σαφές ότι η προηγούμενη τάση πραγματοποίησης αγορών σχεδόν

αποκλειστικά με φυσική επίσκεψη στα καταστήματα έχει αντιστραφεί, με τις διαδικτυακές πωλήσεις να αυξάνονται συνεχώς και με ταχείς ρυθμούς. Αυτό αποβαίνει σε όφελος μεγάλων κυρίως επιχειρηματικών Ομίλων του κλάδου, δεδομένου ότι η αύξηση του ηλεκτρονικού εμπορίου μειώνει τα λειτουργικά κόστη και δημιουργεί οικονομίες κλίμακος, κάτι το οποίο συμπεριλαμβάνεται ως στοιχείο στο στρατηγικό σχεδιασμό πολλών μεγάλων εταιρειών μόδας στην Ισπανία και αλλού. Οι μεγάλες εταιρείες του κλάδου μόδας προσβλέπουν σε αύξηση του μεριδίου των διαδικτυακών παραγγελιών με στόχο αυτές να αποτελούν περίπου το ένα τέταρτο του συνόλου, με παράλληλο κλείσιμο μικρότερων καταστημάτων, προκειμένου να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε λιγότερα, μεγαλύτερα και πιο επιβλητικά καταστήματα. Επομένως, παραδοσιακά καταστήματα που στηρίζονται αποκλειστικά στις αγορές μέσω επίσκεψης στο κατάστημα, εφ' όσον δεν είναι διατεθειμένα να δημιουργήσουν υποδομές για πωλήσεις μέσω διαδικτύου, είναι υποχρεωμένα να εντοπίσουν άλλους τρόπους προσέλκυσης πελατών.

Πέραν των διαδικτυακών πωλήσεων, η τεχνολογία είναι πλέον απαραίτητη και σε πτυχές επιχειρηματικής δραστηριότητας όπως η διαφήμιση, η οποία διενεργείται κατά βάση με τεχνολογικά μέσα και κυρίως μέσω των κοινωνικών δικτύων, τα οποία καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις καταναλωτικές συνήθειες και τις τάσεις που επικρατούν στην αγορά. Επομένως, η επένδυση σε τέτοιας μορφής εταιρική παρουσίαση και διαφήμιση αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για την προσέλκυση νέων πελατών, ιδιαίτερα στη βιομηχανία μόδας. Παράλληλα, ιδιαίτερης σημασίας χρήζουν τα μεγάλα δεδομένα ("big data") και η ανάλυση αυτών, μέσω των οποίων μπορεί να γίνει αναλυτική καταγραφή των καταναλωτικών αναγκών και να προβλεφθούν οι τάσεις της αγοράς, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να αντιδρούν ανάλογα. Όλα τα ανωτέρω στοιχεία αναπτύσσονται από τις επιχειρήσεις, λαμβάνοντας υπ' όψη ότι τα «έξυπνα» κινητά τηλέφωνα κερδίζουν διαρκώς ολόένα και μεγαλύτερη σημασία στην καθημερινότητα και στη λήψη αγοραστικών αποφάσεων του μέσου καταναλωτή. Σε αυτό το πλαίσιο, εξαιρετικά χρήσιμη είναι η ανάπτυξη ειδικών κινητών εφαρμογών που καθιστούν τις αγορές προϊόντων εύκολες και γρήγορες προς εξυπηρέτηση των καταναλωτών.

Παράλληλα, υπάρχει η τάση «ομαδοποίησης» ορισμένων εταιρειών, οι οποίες πωλούν τα προϊόντα τους, μέσω άλλων Ομίλων, όπως της Amazon, η οποία διαθέτει εξαιρετικά ισχυρή παρουσία στην Ισπανία. Η εξέταση της αγοράς και των τάσεων που επικρατούν είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη συγκεκριμένη απόφαση μίας εταιρείας να προχωρήσει σε αντίστοιχες συνεργασίες και φαίνεται να αποτελεί φαινόμενο το οποίο θα συνεχίσει να υφίσταται στο μέλλον.

Η κατάσταση σε επίπεδο εσωτερικής ισπανικής αγοράς συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από έντονη αβεβαιότητα, με αρκετές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων να αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας. Σημαντική για την περαιτέρω ανάκαμψη του κλάδου μόδας την περίοδο 2024/2025 στην Ισπανία εκτιμάται πως είναι η συμβολή του τουρισμού,

καθώς συνεχίσουν να καταγράφονται πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα εισερχόμενης τουριστικής κίνησης, απολύτως συγκρίσιμα και μάλιστα ανώτερα των προ της πανδημίας επιπέδων, καταγράφοντας το 2024 ιστορικά υψηλό επίπεδο επισκέψεων τουριστών από το εξωτερικό και τουριστικών εσόδων και αναμένοντας το 2025 ακόμη υψηλότερο επίπεδο τουριστικών αφίξεων. Η εν λόγω τάση ανάκαμψης της ισπανικής τουριστικής αγοράς συνιστά εξαιρετικά ενδιαφέρον στοιχείο για τις ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις που στέλνουν τα προϊόντα τους στην Ισπανία, δεδομένου ότι η πλειονότητα αυτών φαίνεται να αφορά ελαφρύ ρουχισμό και αξεσουάρ θερινών διακοπών και χρήσεων παραλίας.

E. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Η επανεκκίνηση των οικονομιών, ιδιαίτερα στο χώρο της μόδας, έχει ενισχύσει την παραγωγή και τις εξαγωγές του ισπανικού κλάδου ενδύματος και συμπληρώματος ένδυσης, ενώ παράλληλα, η πανδημία έχει επιφέρει ένα σύνολο αλλαγών στην αγορά ειδών μόδας, ενισχύοντας τη συμβολή του ηλεκτρονικού εμπορίου. Παράλληλα, η ευαισθητοποίηση των Ισπανών καταναλωτών για ζητήματα περιβάλλοντος, εργασιακών συνθηκών και άλλων βιώσιμων πρακτικών έχει μεταβάλλει τις πρακτικές των μεγάλων εταιρειών, οι οποίες επιλέγουν ολοένα και περισσότερο να επενδύουν στη βιώσιμη παραγωγή, συνδυάζοντάς την με το επικρατούν παραδοσιακό μοντέλο της επίτευξης οικονομικών κλίμακας και εξοικονόμησης κόστους. Παρά την προσαρμογή των μεγάλων ισπανικών Ομίλων, ιδίως των εκπροσώπων της τάσης "fast fashion", η σταδιακά αυξανόμενη μεταστροφή των Ισπανών καταναλωτών προς περισσότερο ποιοτικά προϊόντα μόδας δεν επιβραδύνεται, αλλά αντιθέτως ενισχύεται περαιτέρω.

Σημαντική είναι η υιοθέτηση διαδικτυακών καναλιών παραγγελιών, με τις μικρότερες επιχειρήσεις να υστερούν στην υιοθέτηση τεχνολογίας έναντι των μεγαλύτερων. Αντίθετα, μικρότερες επιχειρήσεις προσανατολίζονται στην ηθική και περιβαλλοντικά φιλική πλευρά της παραγωγής, δημιουργώντας και πουλώντας ενδύματα και υποδήματα με οικολογικά υλικά, καθώς επίσης και προϊόντα για την παραγωγή των οποίων έχουν χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά τοπικές πρώτες ύλες.

Οι ελληνικές εξαγωγές μόδας στην Ισπανία σημειώνουν σταθερά αξιόλογη άνοδο τα τελευταία έτη, με ορισμένες διακυμάνσεις. Οι ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν μακροχρόνια παρουσία στην ισπανική αγορά, διαθέτουν την απαραίτητη γνώση για τις εδώ τάσεις και προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί μετά την πανδημία. Όπως έχουμε προαναφέρει, η πλειονότητα των ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ισπανική αγορά διαθέτει καλοκαιρινά ρούχα και αξεσουάρ ένδυσης, τα οποία απευθύνονται κυρίως σε Ισπανούς και ξένους τουρίστες που επισκέπτονται τους πολυάριθμους θερινούς προορισμούς της χώρας, ηπειρωτικούς ή νησιωτικούς. Ορισμένες μάλιστα ελληνικές επιχειρήσεις έχουν ήδη

πραγματοποιήσει βήματα εγκατάστασης και απ' ευθείας παρουσίας, αρκετά επιτυχημένης μάλιστα, στην εδώ αγορά.

Ιδιαίτερης σημασίας είτε για τη συνέχιση της παρουσίας είτε για την είσοδο στην αγορά της Ισπανίας, είναι η σταθερή συμμετοχή των ενδιαφερόμενων σε εμπορικές εκθέσεις και, ιδιαίτερα, στις διεθνείς εκθέσεις μόδας και αξεσουάρ ένδυσης **Momad και Bisutex**, οι οποίες πραγματοποιούνται ταυτόχρονα με τις εκθέσεις κοσμημάτων Madridjoga και δώρου Intergift **δύο φορές το χρόνο (Σεπτέμβριο και Φεβρουάριο εκάστου έτους)**. Επισημαίνεται ότι **το Γραφείο μας έχει επανειλημμένως εισηγηθεί την προσπάθεια διοργάνωσης εθνικής συμμετοχής υπό την αιγίδα ελληνικού κρατικού φορέα προώθησης των εξαγωγών (Enterprise Greece), χωρίς δυστυχώς να έχει ως τώρα εισακουστεί.**

ΣΤ. ΠΗΓΕΣ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Συνομοσπονδία Ισπανικών Επιχειρήσεων Μόδας **MODA ESPAÑA:**

<https://www.modaespana.org>

Ομοσπονδία Ισπανικών Επιχειρήσεων Παραγωγής Ενδυμάτων **FEDECON:**

<https://fedecon.es>

Εθνική Ένωση Λιανικού Εμπορίου Μόδας **ACOTEX:** <https://www.acotex.org>

Ισπανική Ένωση Δημιουργών Μόδας **ACME:** <https://creadores.org>

Ισπανική Ένωση Παραγωγών Δημιουργημάτων από Δέρμα **ASEFMA:**

<https://asefma.com>

Ισπανική Ένωση Γουνοποιών **SFA:** <http://spanishfurassociation.es>

Ένωση για τη Βιώσιμη Μόδα **AMSE:** <https://fashionunited.es/>

Ιβηρική Ένωση Ανακύκλωσης Κλωστοϋφαντουργικών **ASIRTEX:**

<https://www.asirtex.org>

Επιχειρηματική Ένωση Παραγωγών και Πωλητών Ειδών Δώρου **REGALO FAMA:**

<https://www.regalofama.com>

Ισπανική Ένωση Εμπορικών Κέντρων και Πάρκων **AECC:**

<https://www.aedecc.com>

Παρατηρητήριο Κλωστοϋφαντουργίας και Μόδας (OBSERVATORIO DEL TEXTIL Y LA MODA): www.observatoriotextilymoda.es

Κλαδική έκδοση MODAES: www.modaes.com